

Fig. 447. U 914. Ströja, Börje sn. Efter B 442.

*Ingigærðr let ræisa stæin æftir Styðing, faður sinn, ok Þorkell let gæra mærki at Ingi-
gunni, sværu sína.*

»Ingegärd lät resa stenen efter Styding, sin fader, och Torkel lät göra minnesmärket efter Ingegunn, sin svärmoder.»

Till läsningen: Intet sk vid inskriftens början. 3 och 5 **k** äro icke stungna; icke heller 31, 51, 65 och 67 **k**. Alla runorna i namnet 1—7 **inkikar** äro fullt klara. Intet sk tycks finnas efter 7 **r**. Sk äro annars i allmänhet tydliga. R. 21 är troligen **e**. Mitt på staven finnes en fördjupning, som synes vara huggen. 28 **y** tydligt stunget. Bst i 34 **p** går nedtill ända fram till ramlinjen. R. 46 är troligen **e**. En djup grop finnes mitt på staven. 55 **e** är tydligt stunget. Där-
emot är 73 **i** icke stunget. 78 **n** är inskriftens sista runa. Något **a** finnes icke. Sk är sannolikt, men ej säkert.

Hadorph och Leitz (B 442): 21 **i**, 28 **y**, 46 **i**, 57 **e**, 73 **i**. Sk efter 7 **r** och 66 **i**, men ej efter 75 **u**. — Dybeck: 21 **i**, 28 **y**, 46 **e**, 57 **e**, 73 **i**. Sk efter 7 **r**, 66 **i** och 75 **u**.

Inskriften har en mycket egendomlig formulering. Till synes innehåller den två av varandra helt oberoende minnesskrifter: Ingegärd har låtit resa stenen till minne av sin fader Styding, och Torkel till minne av sin svärmoder Ingegunn. Det säges ingenting om släktskap mellan

de båda, som låtit göra minnesmärket, eller mellan de båda döda, till vilkas hågkomst det är rest. Och dock kan man med säkerhet antaga, att det är fråga om medlemmar av samma familj. Torkel och Ingegärd ha varit man och hustru, och de låta resa stenen till minne av hennes föräldrar Styding och Ingegunn. Det har tydligen varit svårt att finna en formulering, som klargjorde detta. Ordet föräldrar (fsv. *forældrar* m. pl., *forældri* n.) existerade sannolikt icke i deras ordförråd, i varje fall icke med den nutida betydelsen; det betyder i fornspråken också förfäder, de äldre. Det fanns ingen lätt utväg ur detta dilemma. Så har man av nödtvång tillgripit ett förkortat uttryckssätt. Ingegärd nämnes först, såsom rimligt är, då det gäller hennes föräldrar. Och av dessa borde givetvis fadern få den första platsen. Det är sålunda i detta fall rent språkliga skäl, som äro anledningen till att en man har låtit resa en minnesvård över sin svärmoder. Om ordet *sværa* f. 'svärmoder' se U 897.

1—7 **inkikar** har redan av Brate med rätta tolkats som kvinnonamnet *Ingigærðr*, med *ð* bortfallet i ställningen mellan två *r*, liksom i så många andra kvinnonamn på *-gærðr* i runinskrifterna; se bl. a. U 735 och i det närmast föregående **porker** *Porgærðr* U 905 och **munkir** *Mun(d)-gærðr* U 906. Jfr särskilt följande former av samma namn **ikiker** U 108, 753, ack. **inkikiari** U 311, **inkikhr** (felristning för **inkikar**) U 618. I *UFT* h. 5 föreslås i stället ett mansnamn Ingekår, men ett sådant är f. ö. okänt. — 63—70 **inkikuni** är ack. av kvinnonamnet *Ingigunnr* (*Ingiguðr*), som icke synes vara belagt i någon annan källa från forntiden eller medeltiden, vare sig svensk eller nordisk; **ikikunr** L 937 är nämligen felläsning för **ekimunr** *Ingimundr*, se Sö 194. Fvn. *Ingunnr* är sammansatt av *Ingi-* och *-unnr*; se O. v. Friesen, *Rökstenen* (1920), s. 135 f. Men namnet *Ingigunnr* är fullt regelbundet bildat, och det finns ingen anledning att betvivla, att det verkligen har funnits. Namn med förleden *Ingi-* äro särskilt vanliga på uppsvenskt område (E. Wessén, *Studier till Sveriges hedna mytologi och fornhistoria*, 1924, s. 64 f.). Man har all anledning att tro, att Ingegärd fått sitt namn genom variation efter sin moder Ingegunn (se härom E. Wessén, *Nordiska namnstudier*, 1927, s. 10 f.).

Mansnamnet *Stydingr* förekommer i ännu en uppländsk runinskrift L 206 Falebro, Danmarks sn och i en östgötsk, Ög 25. Förmodligen är det samma namn som i förteckningarna över markegäldsboten 1312 förekommer som namn på en bonde i Vendels sn, Uppland, skrivet *Stying* (*Styinge*).¹ F. ö. synes det icke vara känt från nordiska källor. Om vokalen i första stavelsen har varit *y* eller *ø*, är svårt att avgöra. Två gånger tecknas den i inskrifterna med **u** (**stupikr** Ög 25, ack. **stypik** U 914), en gång med **r**-runan (**stapinkr** L 206). Detta ger icke någon bestämd anvisning. Lika ovisst måste det sägas vara, om vokalen har varit kort eller lång. Möjligen står detta mansnamn på *-ingr* i samband med namn på *Stoð-*: *Stoðkell*, *Stoðbiorn*; se U 524. Förleden torde här ha haft lång vokal: *Stōð-*. I så fall har namnets form äldst varit *Stōðingr*.

Ristningen är icke signerad men med säkerhet att tillskriva Öpir, såsom redan Brate har gjort. Han har särskilt påpekat den stora likheten i ornamentik med den av Öpir signerade U 485. Detta förklarar också den påfallande formen 76—78 **sin** i st. f. **sina**. Öpir utelämnar som bekant gärna en runa (eller flera) vid inskrifters slut (se U 252).

915. Tiby, Börje sn.

Litteratur: B 440, L 127. Ransakningarna 1667—84; J. Peringskiöld, *Monumenta Ullerakerensia* (1719), s. 342; P. Dijkman, *Historiske Anmärckningar* (1723), s. 84; O. Celsius, *Svenska runstenar* (Fm 60), 1, s. 50; R. Dybeck, *Reseberättelse* 1863 (ATA); *UFT* h. 5 (1876), s. 6; E. Brate, *Svenska runristare* (1925), s. 110.

Avbildning: J. Leitz (och J. Hadorph), träsnitt (i Peringskiöld a. a. och B 440).

¹ Annorlunda tolkas detta namn i Ad. Noreen, *Altschwedische Grammatik* (1904), § 167.